

KÁLLAI FERENC színész



(Gyoma, 1925. október 4.- Budapest 2010. július 11.)

Szülei: Krampner Ferenc borbélymester, Gálos Ilona. **Családi állapota:** felesége Csima Ida, 1945.

Tanulmányai: Általános Iskola, Gyoma, Felső Kereskedelmi Iskola, Budapest, Színművészeti Akadémia, 1944. 1945-1946: Szabad Színház, 1946-1948: Belvárosi Színház, 1948-tól a Nemzeti Színház tagja, 1989-től örökös tagja.

Főbb szerepei.: Shakespeare: Rómeó és Júlia – *Rómeó*, Vörösmarty: Csongor és Tünde – *Csongor*, Kalmár; Mikszáth A Noszty fiú esete Tóth Marival – *Noszty Feri*; Móricz: Úri muri – *Szakhmáry Zoltán*; Katona: Bánk bán – *Ottó, Bánk, Petúr*; Molière: Tartuffe – *Oregon*; Shakespeare: Antonius és Kleopátra – *Aenobarbus*; O'Neill: Hosszú az út az éjszakában – *Jamie*; (Ibsen: A nép ellensége – *Stockmann*; Büchner: Danton halála – *Danton*; Gorkij: Éjjeli menedékhely – *Luka*; Csurka: Döglött aknák – *Paál Károly*; Molière: Úrhatnám polgár – *Jourdain úr*; Shakespeare: IV. Henrik – *Sir John Falstaff*; Gogol: A revizor – *Polgármester*; Williams: Macska a forró bádogtetőn – *Daddy*; Machiavelli: Mandragora – *Nicia*; Sarkadi: Elveszett paradicsom – *Sebők Imre*; Goethe: Faust – *Mefisto*; Márai: Kassai polgárok – *Jakab*; Ibsen: Peer Gynt – *Dovre apó*; Móricz: Rokonok – *Kardics*; Shakespeare: Téli rege – *Juhász*; Alan Benett: Kaffka farka – *a Papa*;

Filmjeiből: 2x2 néha öt (1954); Csigalépcső (1961); Katonazene (1961); Iszony (1965); Mi lesz veled, Eszterke? (1968); A gyáva (1968); A tanú (1968); Krebsz, az isten (1969); Egy örült éjszaka (1969); Szépek és bolondok (1977); Pogány Madonna (1980) Hány az óra Vekker úr? (1985); Szörnyek évadja (1986); Legényanya (1989) Megint tanú (1994), A miniszter félrelép (1997), Üvegtigris, Zsaruvér csigavér I-II. (2001), Rokonok (2005), Noé bárkája (2007).

Lemezei: Ózikek; Szabó Lőrinc; 26 év; Ady: Menekülés az Úrhoz.

Rendezése: Németh László: Villámfénynél (Várszínház, 1966). **É.:** a gyomai iskolás évek alatt nagy hatással volt rá Mohácsy kántortanító. Középiskolai tanárai inspirálták a színészi mesterségre (Kis Ferenc javasolta, hogy vegye fel a Kállai

művésznevet). 1944 őszén iratkozott be a főiskolára, de az ostromállapot miatt félbeszakadtak tanulmányai. Both Béla ajánlott váratlanul szerződést részére. A háború után Bárdos Artúr csábította át Romeo szerepére a Belvárosi Színházba, az államosítás után ebbe az épületbe költözött a Nemzeti Kamaraszínház, mely átvette a színészeket is, így került a Nemzetibe. Hősszerelmesnek indult, megjelenése a fiatal Jávor Pálra emlékeztetett, de több tűz, több energia csapott ki belőle. Elegánsan tudta viselni a színpadon az úri fiúk fehér tenisz nadrágját, a huszártiszti mellényt, a dzsentribricseszt. Előnyös külső adottságai azonban nem térítették el választott útjától, így lett a magyar színpadok egyik legigényesebb színésze. Egyéniségére jellemző a vizsgálódás, szemlélődés. Az a művésztípus, amelyik minden élmény befogadására alkalmas, de ezt sohasem hivalkodással nyilatkoztatja ki. Gondolkodó, figyelmes, pózoktól mentes színész.

Társadalmi, közéleti tevékenysége: 1977-től a Színház és Filmművészeti Főiskola – 1987-től – Egyetem tanára. 1981-1990: a Színházművészeti Szövetség elnöke. 1985-1990 országgyűlési képviselő, kulturális bizottság tagja.

Díjak, kitüntetések: Jászai Mari-díj, 1956, 1958; Erdemes Művész, 1966; Kiváló Művész, 1970; SZOT-díj, 1971; Kossuth-díj, 1973; a Teheráni Filmfesztivál Legjobb Férfialakítás díja, 1977; Pro Urbe-díj, 1981; Erzsébet-díj, 1987; Magyar Köztársaság Érdemrend Középkeresztje, 1955; Gyomaendrőd Város Díszpolgára, 1996; Örökös tag a Halhatatlanok Társaságában, 1996; Budapest Díszpolgára, 1998; A Nemzet színésze, 2000.

Írások róla: Öltözőtükör /Galsai Pongrác, Bp., 1971, 59-64.; Arcok, szerepek /Sándor István, Bp., 1971, 71-81.; Kállai Ferenc /Koltai Tamás, Bp., 1978; Magyar Színházművészeti Lexikon; Meg kellene fognunk egymás kezét (Metz Katalin = Új Magyarország, 1993. 11.; Filmlexikon, 1994; Ki kicsoda? 1996; Kállai Ferenc, a hetvenöt éves Rómeó /Molnár Gál Péter = Színház, 200, 26-27., Színház, szerelem : Kállai Ferenc / Kovács Boglárka Bp, 2000, Kállai /Bóta Gábor, Bp., 2003, Kállai Ferenc, Bp., 2009,

Egyéb: »gyomai kisrác koromban pénz kértem a szüleimtől futballmeccsre, melyet rövid időn belül elfagyiztam. A pályához érve a palánkon másztam át, természetesen jegy nélkül. A nézőtérre elvegyültem a tömegben, de mivel féltem a lebukástól, egy jól öltözött úriember mellé álltam, hogy ne kérjék a jegyet tőlem. Megérkezett az ellenőr, megvizsgálta a „pótapám” jegyét, majd elhangzott a kérdés, amely engem teljesen leforrázott – És a gyereké? – Nagy szégyenemre kivezettek a mérkőzésről. Azóta nem szeretek jegy nélkül belépni sehová. » (M.A.)

Kiegészítés: 2009-ben a gyomaendrődiek világtalálkozóján mutatták be az utolsó portréfilmet, amely vele készült. Létrejöttét Gyomaendrőd Város Önkormányzata támogatta, ősbemutatójára városunkban került sor, rendezte Sággy Gyula.

2010. július 23-án, a Farkasréti temetőben tartott búcsúztatóján Várfi András polgármester a szülőváros nevében emlékezett meg róla.

Végrendelete alapján felesége 15.000.000 Ft-ot, és számos nagy értékű tárgyi emléket adományozott városunknak.